

საქართველოს მიერ ტრანსგენდერი მამაკაცის სქესის სამართლებრივი აღიარების უარყოფა ევროპულ სასამართლოში განიხილება

გამოქვეყნდა : 3 აგვისტო, 2017

2017 წლის 1 აგვისტოს ქართველმა ტრანსგენდერმა მამაკაცმა დ.-მ¹ მიმართა ადამიანის უფლებათა ევროპულ სასამართლოს. აპლიკანტის ჩივის, რომ საქართველომ უარყო მისი გენდერული მარკერის შეცვლის ოფიციალურ დოკუმენტებში ასახვის მოთხოვნა. დ.-ს ინტერესებს ევროპულ სასამართლოში წარადგენს [ადამიანის უფლებათა ევროპული ადვოკატირების ცენტრი](#) (EHRAC), რომელიც [მიდლსექსის უნივერსიტეტშია](#) განთავსებული (ლონდონი) და [ქალთა ინიციატივების მხარდამჭერი ჯგუფი](#) (WISG, თბილისი).

„სამართლებრივი გენდერული აღიარების პროცესი, არ არის დარეგულირებული სახელმწიფოს მიერ. ეს ზრდის უმუშევრობის და სიღარიბის რისკს ტრანსგენდერი ადამიანებისთვის, რომელიც საბოლოოდ მათ მარგინალიზაციისკენ მიუძღვის და ქმნის მათ დრეკადს და მგრძობიარეს ტრანსფობიური, სიძულვილზე დაყრდნობილი დანაშაულებისთვის. სტიგმა, უმუშევრობა და სიღარიბე წარმოადგენს სამომავლო ბარიერებს ტრანს ადამიანებისთვის, იმ ინსტრუმენტებზე წვდომაში, რაც მათ ესაჭიროებათ სამართლებრივი გენდერული აღიარების მოპოვებისთვის, და ქმნის მანკიერ წრეს, რომელიც ძალიან რთულია გადასალახად.“ ქეთი ბახტაძე (იურისტი), WISG

აპლიკანტ დ.-ს მოთხოვნა, რომ მისი გენდერული მარკირება ასახულიყო ოფიციალურ დოკუმენტებში, მის მამრობით იდენტიფიცირებასთან შესაბამისად, უარყოფილი იქნა საქართველოს ხელისუფლების მიერ. ეს გადაწყვეტილება დასაბუთებული იქნა იმით, რომ გენდერული მარკირების შეცვლისათვის თავდაპირველად აპლიკანტის სქესის საოპერაციო ცვლილება იყო აუცილებელი. მხოლოდ ამის შემდეგ გახდებოდა შესაძლებელი ოფიციალურ დოკუმენტებში ამის ასახვა. ამ ტიპის ოპერაცია კი სახელმწიფო ჯანდაცვის სისტემაში არ არის გათვალისწინებული. დოკუმენტების გარეშე, რომლებიც ასახავს მის შეძენილ გენდერულ

¹ დ.-ს არ სურს თავისი ვინაობის საჯაროდ გაცხადება

იდენტურობას, აპლიკანტი დ. თავისი ოფიციალური დოკუმენტების წარდგენისას ყოველთვის ხდება დამამცირებელი მოპყრობისა და სიტყვიერი შეურაცხოვის ობიექტი. მაგალითად, როცა მას უხდება სამედიცინო და საბანკო დაწესებულებებით სარგებლობა, საზღვრის გადაკვეთისას საბუთების წარდგენა. მისთვის შეუძლებელია მუდმივი სამსახურის შოვნა და ასევე არ შეუძლია თავისი შვილების აღზრდაში ეფექტური მონაწილეობა. მიუხედავად იმისა, რომ ცოტა ხნის წინ მიღებული იქნა ანტიდისკრიმინაციული კანონმდებლობა, საქართველო მაინც რჩება სოციალურად კონსერვატიულ ქვეყნად. დ.-ს მდგომარეობა მისთვის შიშისა და მღელვარების საგანია და იწვევს მის იზოლაციას საზოგადოებაში.

„ბატონი დ-ის საქმე, ასახავს სისტემურ პრობლემას საქართველოში. სამართლებრივი გენდერული აღიარების მიღება, არის არსებითი იმისთვის, რომ უზრუნველყოფილი იყოს ტრანს ადამიანების ცხოვრება ღირსებით, ყველანაირი შევიწროვების, ჩაგვრის, შიშის და დისკრიმინაციის გარეშე. თუმცა, საქართველოს კანონი ვერ ახერხებს ნათლად მოახდინოს იმ მოქმედების წესის რეგულირება, სადაც ტრანს ადამიანებს შეუძლიათ მიიღონ სამართლებრივი გენდერული აღიარება, შეუთავსებელი და უნებლიე შედეგების გარეშე, როგორც ეს ბატონი დ-ის საქმეში იყო. ჩვენ ვიმედოვნებთ, რომ ამ საქმის ევროპის სასამართლოს წინაშე წარდგენით, ტრანს ადამიანების პოზიცია, რომლებიც ეძებენ სამართლებრივ გენდერულ აღიარებას საქართველოში, იქნება უფრო ნათელი და მარტივი მომავალში.“ რამუტე რემეზაიტე (იურიდიული კონსულტანტი) და ჯოანე სოიერი (იურისტი), EHRAC

ამ რამდენიმე ხნის წინათ ევროპულმა სასამართლომ [ფრანგულ საქმის](#) განხილვისას დაადგინა, რომ გენდერის სამართლებრივი აღიარებისთვის სქესის კვლავმინიჭების ქირურგიული ოპერაციის მოთხოვნა ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციით დაცული პირადი და ოჯახური ცხოვრების პატივისცემის უფლების დარღვევაა (მუხლი 8, ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენცია, ECHR). ამის საფუძველზე დ. მიუთითებს რომ მისი პირადი და ოჯახური ცხოვრების უფლება ირღვევა და ის არ არის ვალდებული რომ ამ ტიპის ოპერაცია გაიკეთოს. დ. ასევე მიუთითებს რომ ამ სიტუაციის გამო ხდება დამამცირებელი მოპყრობის ობიექტი (მუხლი 3, ადამიანთა

უფლებების ევროპული კონვენცია ECHR). იგი თვლის რომ არის დისკრიმინაციის ობიექტი თავისი გენდერული იდენტურობის გამო. მისი აზრით, ეს შედეგია იმისა, რომ საქართველოს მთავრობამ არაფერი გააკეთა მისი გენდერული მარკერის ჩანაწერის ოფიციალურ დოკუმენტებში შესაცვლელად (მუხლი 14, ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენცია ECHR).

ბრზო უტევს მინი ავტობუსს, რომლითაც ჰომოსექსუალთა უფლებების დამცველი აქტივისტები გადაადგილდებიან ჰომოფობიისა და ტრანსფობიის საწინააღმდეგო საერთაშორისო დღეს (IDAHO), 2013 წლის 13 მაისს თბილისის დემონსტრაციაზე. REUTERS/Stringer.

ეს ამ ორი ორგანიზაციის - ადამიანთა უფლებების ევროპული ადვოკატორების ცენტრისა (EHRAC) და ქალთა ინიციატივების მხარდამჭერი ჯგუფის (WISG) პირველი ერთობლივი საქმეა. ჩვენი არგუმენტაციის მხარს უჭერს მანჩესტერის მეტროპოლიტენ უნივერსიტეტის პროფესორის, სტეფან ვიტლის მიერ შედგენილი ანგარიში, რომლის მიხედვითაც აშკარაა რამდენად გამანადგურებელი ეფექტი

აქვს გენდერული მარკერის სამართლებრივი აღიარების უარყოფას ტრანსგენდერ პიროვნებაზე. [ადამიანის უფლებათა ევროპული ადვოკატორების ცენტრი \(EHRAC\) და საქართველოს ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაცია წარადგენს WISG- სასამართლოს წინაშე](#) ბრზოს მიერ ლგბტ აქტივისტთა შეურაცხყოფის საქმის განხილვისას. ამ ფაქტს ადგილი ჰქონდა ჰომოფობიის წინააღმდეგ ბრძოლის საერთაშორისო დღეს, 2013 წელს.